

D.E.U. br.23 / 008

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/23-01/35

URBROJ: 6521-29-23 -

Zagreb, 30. ožujka 2023.

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE
g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ COM (2022) 142, D.E.U. br. 23/008

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 44. sjednici održanoj 30. ožujka 2023. godine, Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ COM (2022) 142, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 15. ožujka 2023. godine.

Stajalište RH Hrvatske o ovom Prijedlogu uredbe usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/23-07/79, URBROJ: 50301-21/06-23-2 na sjednici održanoj 28. veljače 2023. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te istaknuo da predložena Uredba ima za cilj poboljšati okolišnu održivost proizvoda te istodobno poticati bolje funkcioniranje jedinstvenog tržišta i slobodno kretanje održivih proizvoda. Istodobno se postavljaju zahtjevi kao bi proizvodi bili trajniji, pouzdaniji, nadogradivi, popravljivi, lakši za održavanje, obnovu i recikliranje, kao i energetske i resursno učinkoviti. Prijedlog uredbe temelji se na postojećoj Direktivi o ekološkom dizajnu koja trenutačno obuhvaća samo proizvode povezane s energijom (ali ne postoji sveobuhvatan skup zahtjeva kojima bi se osiguralo da svi proizvodi koji se stavljaju na tržište EU budu sve održiviji i u skladu s načelom kružnosti). Uspostavlja se horizontalni okvir i proširuje se područje primjene Direktive o ekološkom dizajnu izvan okvira proizvoda povezanih s energijom, tj. izvan bilo kojeg proizvoda koji utječe na potrošnju energije tijekom uporabe. Nova Uredba primjenjivat će se na svu fizičku robu, uključujući sastavnice i poluproizvode, osim hrane, hrane za životinje, lijekova i veterinarskih proizvoda, živih biljaka i životinja te proizvoda ljudskog podrijetla. Važna novost je uvođenje digitalne putovnice za proizvode. Ujedno predloženom Uredbom Europskoj komisiji se pruža okvir za donošenje delegiranih akata s posebnim zahtjevima za proizvod ili skupinu proizvoda, u skladu s pristupom trenutačne Direktive o ekološkom dizajnu. Dodatan važan aspekt jest jačanje nadzora tržišta.

Republika Hrvatska pozdravlja EU inicijativu i njezinu horizontalnu prirodu kako bi se održivi proizvodi učinili normom u cilju smanjenja negativnog utjecaja proizvoda na okoliš tijekom životnog vijeka, u skladu s načelom kružnosti. Pri propisivanju tehničkih zahtjeva važno je zadržati ključnu ulogu normi i načela Novog zakonodavnog okvira (NLF-a) koji su važan alat za potporu i provedbu zakonodavstva Europske Unije.

RH inicijativu vidi kao značajan alat za postupanje po hijerarhiji gospodarenja otpadom (sprječavanje nastanka otpada, priprema za ponovnu uporabu, recikliranje, ostali postupci uporabe npr. energetska uporaba i zbrinjavanje), kako bi se postigao prvi korak u hijerarhiji, a to je sprječavanje nastanka otpada odnosno priprema za ponovnu uporabu proizvoda kada još nije postao otpad, a sve u skladu s provedbom koncepta kružnog gospodarstva. Prevencija nastajanja otpada

kao i provedba mjera za smanjivanje nastajanja otpada odnose se na procese ili mjesta nastajanja otpada u svim područjima djelovanja, a podrazumijevaju odgovarajuće postupke, odnosno promjene u proizvodnim ili uporabnim procesima u svrhu smanjivanja otpada po količini, obujmu i štetnim sastojcima.

RH digitalnu putovnicu za proizvode smatra dobrim alatom koji će potrošačima pružiti informacije za donošenje održivih izbora, olakšati pružanje informacija unutar lanca vrijednosti te pomoći nadzoru tržišta i carinskim tijelima u izvršavanju njihovih zadaća. RH je mišljenja kako je potrebno uskladiti zahtjeve za podacima i razviti standarde temeljene na postojećim propisima EU te izbjeći dupliciranje. U protivnom bi digitalna putovnica proizvoda mogla predstavljati više administrativni teret nego korist. Potrebno je osigurati da poduzeća, prvenstveno mala i srednja poduzeća ostanu konkurentni, bez stvaranja dodatnih administrativnih tereta i troškova. Za bolje funkcioniranje unutarnjeg tržišta potrebno je osigurati sigurne uvjete poslovanja za poduzetnike za što je potreban kompromis između funkcionalnosti i sigurnosti proizvoda, kao i uravnotežen pristup ekološkoj, socijalnoj i ekonomskoj dimenziji proizvoda. Ujedno je važno da se ne stvaraju dodatni troškovi i administrativni tereti za nacionalna tijela za nadzor tržišta i carinska tijela u ispunjavanju novih obveza.

RH značajan potencijal za nova radna mjesta vidi u popravcima, recikliranju, ponovnoj uporabi i ponovnoj proizvodnji. Prijelazom na klimatski neutralno, resursno učinkovito i kružno gospodarstvo smanjit će se onečišćenje i ograničit će se korištenje resursa. Na taj način ojačat će se unutarnje tržište i njegova neovisnost te će se stvoriti gospodarske mogućnosti za inovacije te uvjeti za otvaranja novih radnih mjesta u područjima popravaka, recikliranja i ponovne proizvodnje.

RH iznimno važnim smatra uspostavljanje pretpostavke o sukladnosti za proizvode kojima je dodijeljen znak za okoliš EU Ecolabel. Posebno važnim drži se mogućnost proizvođača da na digitalnoj putovnici za proizvode, uz informacije u skladu s člankom 8., mogu uključiti i informaciju o dodijeljenom znaku zaštite okoliša EU Ecolabel. Važno je da se omogući isticanje ovog znaka zaštite okoliša EU koji već ima izgrađenu reputaciju i prepoznatljivost u EU i šire.

Prijedlogom Uredbe predviđeno je delegiranje velikog broja ovlasti EK čime se u određenoj mjeri umanjuje mogućnost utjecanja DČ na oblikovanje zakonodavnoga akta. RH smatra da bi delegirane ovlasti EK trebalo smanjiti te da bi u nekim slučajevima primjerenije bilo ovlastiti EK za usvajanje provedbenih, a ne delegiranih akata, kao npr. u čl. 4. st. 1., st. 2. i st. 3. (f).

RH ističe da je nužno osigurati usklađenost odredbi ove Uredbe i prijedloga nove Uredbe o građevnim proizvodima (Uredbe (EU) br. 305/2011). Osim općenite usklađenosti dvaju zakonodavnih prijedloga, radi osiguravanja nepreklapanja i neudvostručavanja odredbi, RH posebno ukazuje na potrebu usklađivanja kada se radi o sustavima ocjenjivanja i provjere proizvoda koji su predloženi ovim uredbama (sustavi ocjenjivanja i provjere iz Priloga V. prijedloga nove Uredbe o građevnim proizvodima te moduli iz Priloga IV. ove Uredbe). Upitno je kako će se provoditi ocjenjivanje i provjera te jamčiti svojstva građevnih proizvoda koji neće biti provjeravani prema sustavima ocjenjivanja i provjere iz prijedloga nove Uredbe o građevnim proizvodima, već prema odredbama ove Uredbe.

RH smatra potrebnim odrediti dovoljno dugo prijelazno razdoblje za transponiranje i provedbu predložene Uredbe kako bi se svi dionici na vrijeme prilagodili novim pravilima te kako se ne bi ograničavalo napredovanje prema ostvarivanju ciljeva Uredbe. RH rok od šest mjeseci smatra prekratkim.

U raspravi na Odboru postavljeno je pitanje uloge i načina primjene digitalne putovnice za proizvode, posebice u odnosu na već prisutne deklaracije uz proizvode. Nazočni predstavnici Ministarstva dali su dodatna pojašnjenja te istaknuli da će digitalna putovnica jamčiti kvalitetu i sastav proizvoda te ujedno informacijama koje sadržava dati potrošaču mogućnost održivog izbora.

Ujedno je pitano je li Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom i drugim organizacijama radilo procjenu učinka na gospodarstvo implementacije predložene Uredbe s naglaskom na mogućnosti otvaranja novih tržišta i prilika za RH u vidu razvoja novih proizvoda koji bi u ekološkom dizajnu bili adekvatniji i usklađeni s Uredbom i predstavljali zamjenu za proizvode koje uvozimo. Predstavnici Ministarstva pojasnili su

da procjena učinaka u odnosu na predloženu Uredbu nije rađena te su članovi Odbora informirani o otvorenom javnom savjetovanju od strane Europske komisije vezano uz Uredbu o ekološkom dizajnu za održive proizvode. Ministarstvo je o navedenom obavijestilo sve članove radne skupine iz reda tijela državne uprave, gospodarstvenika, nevladinih organizacija i znanstvenih institucija. Pri tome su posebice Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska udruga poslodavaca potaknute da pozovu svoje članice da apliciraju na navedeno javno savjetovanje koje će biti otvoreno dvanaest tjedana. Rezultat navedenog bit će opsežna Studija (očekivano bit će usvojena krajem sljedeće godine) kojom će se definirati grupe proizvoda koje će biti obuhvaćene Uredbom o ekološkom dizajnu proizvoda. Zaključno je istaknuto kako je ekološki dizajn jedan od osnovnih zahtjeva za smanjenje količine otpada, odnosno da je cilj dizajnirati proizvode na način da imaju što dulji vijek trajanja i da što manje toga u konačnici bude otpad.

Nakon provedene rasprave Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora jednoglasno (7 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn održivih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive 2009/125/EZ COM (2022) 142

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Sandra Benčić

